

Sygn. akt III USK 395/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania A. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 5 kwietnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania A. F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K. – oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 7 sierpnia 2020 r., sygn. akt IV U (...), w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie A. F. od decyzji organu rentowego z dnia 6 lutego 2020 r. – odmawiającej odwołującemu się prawa do emerytury, ponieważ nie spełnił warunku do przyznania świadczenia, z uwagi na brak udokumentowania okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat. Za udowodniony łączny staż zatrudnienia, organ rentowy przyjął 14 lat i 27 dni (okres nieskładkowy 2 miesiące i 15 dni, okres składkowy 13 lat, 10 miesięcy i 12 dni).

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W ocenie skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości powstałych w związku z wykładnią wynikającą z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt I UK 426/17, OSNP 2019 nr 9, poz. 114. Zgodnie z powołanym orzeczeniem emeryt wojskowy, który przy założeniu otrzymywania z WBE emerytury wojskowej z maksymalną podstawą wymiaru (75%), w związku z niemożliwością wykorzystania cywilnych lat pracy do emerytury wojskowej, jest uprawniony do otrzymywania z tego tytułu drugiej emerytury „cywilnej”, bez względu na osiągnięty staż pracy. W tej sytuacji istnieje w sprawie istotne zagadnienie prawne i konieczność wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w odniesieniu do osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., które wnoszą o przyznanie emerytury kapitałowej, a prawa tego im się odmawia ze względu na brak minimalnego okresu lat składkowych i nieskładkowych (25 lat w przypadku mężczyzn) i przy założeniu, że przyznane świadczenie będzie dla ubezpieczonego drugim świadczeniem emerytalnym, obok emerytury wypłacanej przez WBE, a jednocześnie nie będzie podlegać zawieszeniu wypłaty na podstawie art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej z uwagi na prokonstytucyjną wykładnię w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt I UK 426/17, OSNP 2019 nr 9, poz. 114.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02,

LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor skargi nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku w zakresie próby wykazania przyczyny przyjęcia skargi z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. polega na tym, że skarżący nie wiąże sygnalizowanej kwestii z przepisami prawnymi określającymi sygnalizowane zagadnienie. W uzasadnieniu wniosku powołano jedynie przepis art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – nie uwzględnia się przy tym w ogóle regulacji określonych w art. 27 oraz art. 55 ustawy emerytalno – rentowej. Uzasadnienie wniosku zostało ograniczone do ogólnikowego zarysowania jakiejś kwestii bez powiązania jej z odpowiednią juretyczną argumentacją, którą pełnomocnik skarżącego wykazałby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Brakuje także w konstrukcji przedstawionego „zagadnienia” uwzględnienia stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w zakresie oceny spornej w sprawie kwestii. Sąd drugiej instancji wskazał, że odwołującemu (ur. 8.10.1947 r.) nie przysługuje prawo do tzw. emerytury cywilnej, tym samym ubezpieczony nie posiada prawa do dwóch świadczeń - do tzw. emerytury wojskowej i cywilnej. A. F. posiada łączny okres składkowy i nieskładkowy pracy cywilnej w wymiarze jedynie 14 lat i 27 dni. Ubezpieczony nie spełnia zatem przesłanki przyznania świadczenia na podstawie art. 27 pkt 2 ustawy – nie posiada on bowiem okresu składkowego i nieskładkowego 25 lat. Dlatego nie przysługuje mu prawo do emerytury kapitałowej na podstawie art. 55 w zw. z art. 27 ustawy o

emeryturach i rentach z FUS. Z tych też powodów bezprzedmiotowe jest powoływanie się przez apelującego na wyrok Sądu Najwyższego I UK 426/17, OSNP 2019 nr 9, poz. 114), ponieważ wyrok ten dotyczy sytuacji zbiegu świadczeń, a taka sytuacja w przypadku ubezpieczonego nie występuje. Ubezpieczony nie jest uprawniony do emerytury z FUS, nie nabył prawa do świadczenia z FUS, stąd nie można mówić o zbiegu prawa do dwóch świadczeń.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni oraz wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

W uzasadnieniu wniosku nie zawarto odpowiedniej jurydycznej argumentacji wykazującej, że w sprawie rzeczywiście występuje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. O rozbieżności w orzecznictwie sądowym nie przekonuje także powołanie się przez skarżącego na wskazane w uzasadnieniu wniosku wyroki sądów powszechnych. Brakuje wykazania w formie odpowiedniej argumentacji rozbieżności w wykładni przepisów prawa określających przedmiotowe zagadnienie z uwzględnieniem odmienności stanów faktycznych spraw, na tle których zapadły powołane przez skarżącego wyroki oraz zaskarżony rozpatrywana skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w (...).

Wypada podkreślić, że Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21, stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się tylko jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.